

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: paulina.tabery@soc.cas.cz

Názory obyvatel na půjčky a dluhy

Technické parametry

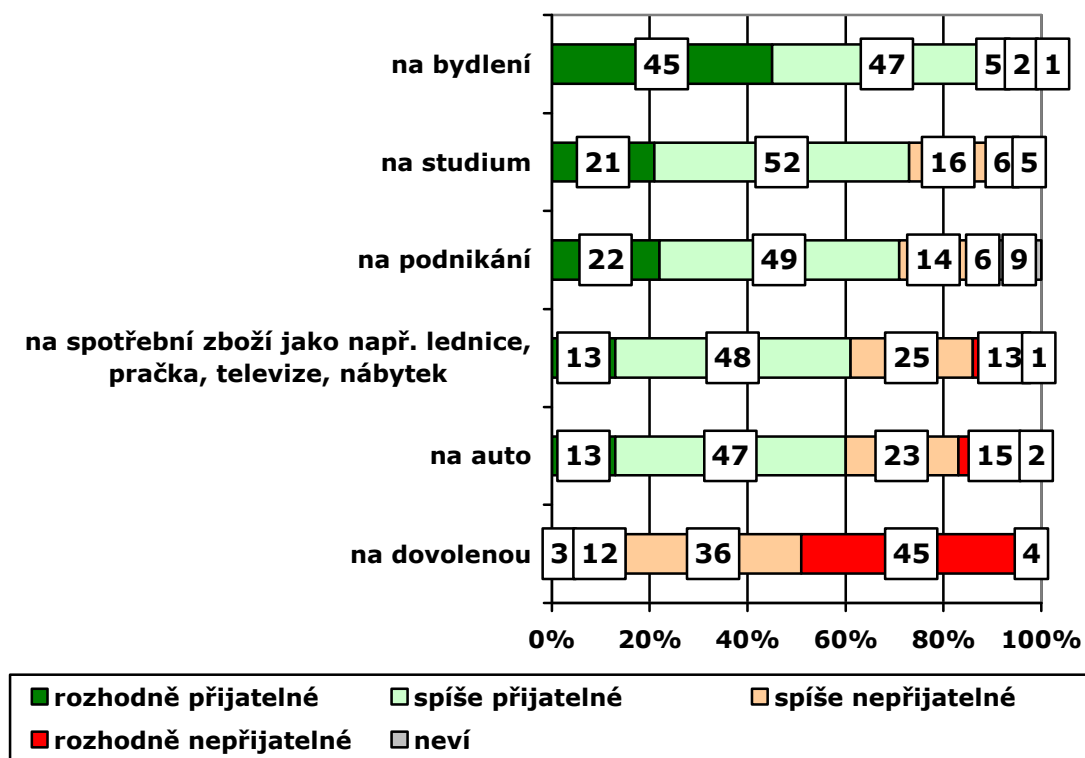
Výzkum:	<i>Naše společnost 2010, v10-01</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>11. 1. – 18. 1. 2010</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1074</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>ER.36, ER.41, ER.42, ER.43, ER.44, ER.45</i>
Zveřejněno dne:	<i>10. března 2010</i>
Zpracovala:	<i>Paulína Tabery</i>

V lednu 2010 byl do výzkumu Naše společnost zařazen blok otázek mapující názory veřejnosti na dluhy a půjčky.¹ V této tiskové zprávě jsou představeny názory na půjčky jednotlivců a domácností, na co je přijatelné či nepřijatelné půjčovat si peníze a zda je důležité vytvářet si finanční rezervu pro nečekané případy. Kromě postojoyých otázek byly kladeny i ty, které zjišťovaly chování respondentů.

Co se týče přijatelnosti či nepřijatelnosti soukromých půjček na různé účely, pro českou veřejnost byla v zásadě akceptovatelná většina z nabídnutých možností, na co si půjčit. V největší míře jsou přijatelné půjčky na bydlení (92 %), následují půjčky na studium a podnikání (73 %, resp. 71 %). O něco méně, ale stále většinově jsou přijímány půjčky na spotřební zboží a auto (61 % a 60 %). Pouze jediná z předložených možností byla neakceptovatelná, a to v poměrně velké míře: půjčka na dovolenou. Ta je nepřijatelná pro zhruba čtyři pětiny občanů starších 15 let. O síle odmítnutí takové půjčky svědčí také to, že 45 % volí krajní odmítavou variantu odpovědi.

¹ Viz tiskové zprávy „Názory na zadlužování občanů“ ze dne 11. 2. 2010 a „Veřejné mínění o zadlužení občanů a České republiky jako státu“ ze dne 9. 3. 2010

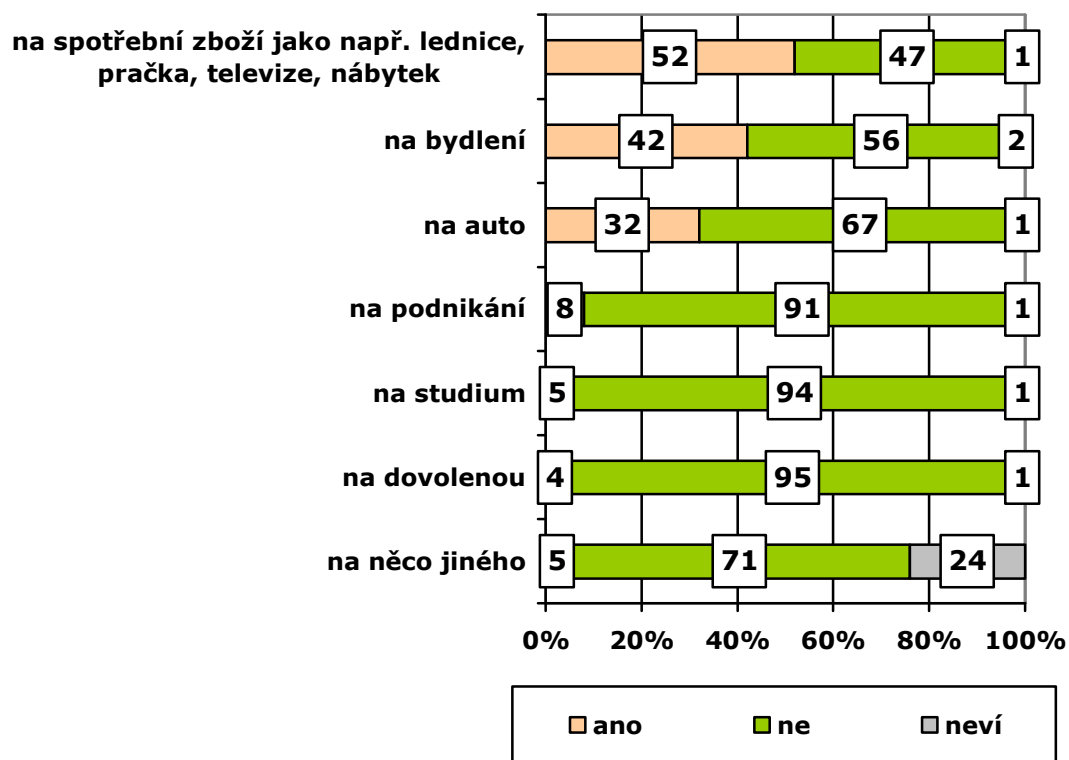
Graf 1: Přijatelnost či nepřijatelnost půjčování si peněz v následujících případech²

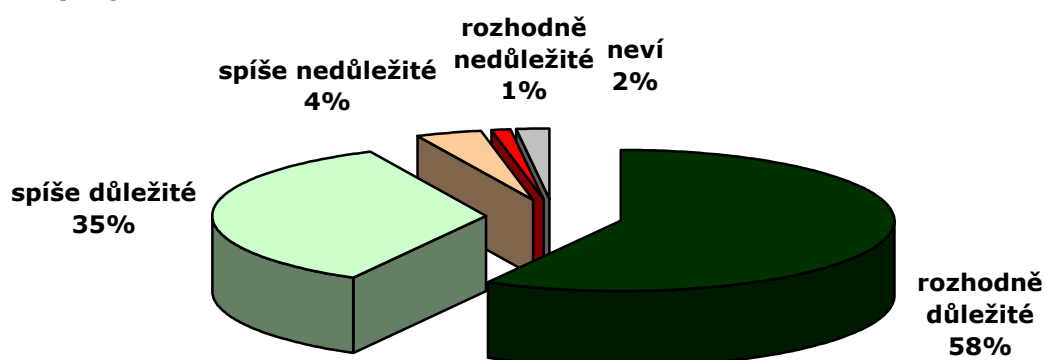
Rozdíly v názorech na přijatelnost půjček se systematicky projevují především podle věku. Zejména pro lidi starší 60 let je půjčování peněz přijatelné v menší míře. S věkem často klesá i rozhodnost přijatelnosti a naopak stoupá pevné přesvědčení o nepřijatelnosti (odpověď „rozhodně nepřijatelné“).

Z odpovědí na dotazy, na co si lidé nebo jejich domácnosti ve skutečnosti půjčují, vyplývá, že nejčastější jsou půjčky na spotřební zboží, bydlení a auto.

² Znění otázky: „Je podle Vás přijatelné či nepřijatelné půjčovat si peníze v následujících případech? a) Na bydlení, b) na studium, c) na spotřební zboží jako např. lednice, pračka, televize, nábytek, d) na auto, e) na dovolenou, f) na podnikání.“ Varianty odpovědí: rozhodně přijatelné, spíše přijatelné, spíše nepřijatelné, rozhodně nepřijatelné.

Graf 2: Zda si někdy on nebo jeho domácnost půjčili na následující věci³

Co se týče hospodaření s rodinnými financemi, naprostá většina obyvatel starších 15 let (93 %) si uvědomuje důležitost vytváření si rezervy pro nečekané výdaje.

Graf 3: Mínění o důležitosti vytváření si rezervy v rodinných financích na nečekané výdaje⁴

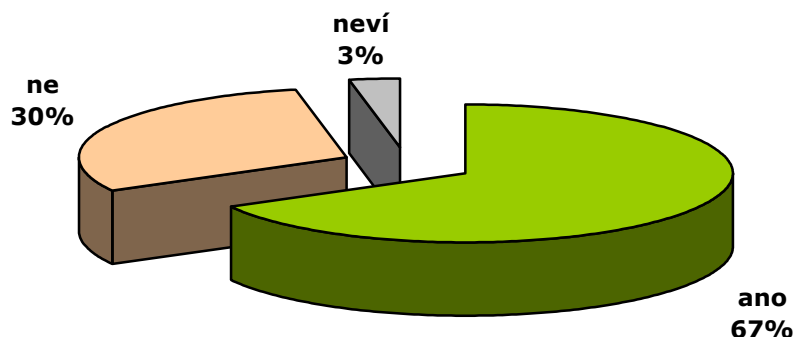
³ Znění otázky: „Řekněte prosím, půjčil jste si někdy Vy nebo Vaše domácnost peníze na následující věci? a) Na bydlení, b) na studium, c) na spotřební zboží jako např. lednice, pračka, televize, nábytek, d) na auto, e) na dovolenou, f) na podnikání, g) na něco jiného? Na co?“ Varianty odpovědí: ano, ne.

⁴ Znění otázky: „Je podle Vás důležité nebo nedůležité vytvářet si v rodinných financích rezervu pro nečekané případy, kdy bude třeba většího vydání než je obvyklé?“ Varianty odpovědí: rozhodně důležité, spíše důležité, spíše nedůležité, rozhodně nedůležité.

Odlišnosti v názorech na tuto otázku se, i s ohledem na celkové rozložení odpovědí, projevují především v míře rozhodnosti ohledně důležitosti finanční rezervy. Starší lidé, zejména nad 60 let věku, odpovídají o významu takové rezervy s větším důrazem, podobně lidé s vyšším, zejména vysokoškolským vzděláním, projevují vyšší míru přesvědčení. Rozdíly jsou pozorovatelné i podle životní úrovně, lidé deklarující dobrou životní úroveň odpovídají s větší rozhodností o důležitosti peněz na nečekané výdaje, než lidé s ani dobrou, ani špatnou či špatnou životní úrovní.

V porovnání s deklarovaným přesvědčením si tuto rezervu ve skutečnosti podle svých slov vytváří o poznání méně obyvatel. Že si oni sami nebo jejich domácnost odkládají peníze na nenadále výdaje, totiž odpověděly přibližně dvě třetiny obyvatel. Vytváření finanční rezervy je zcela jiné u lidí s různou životní úrovní. Obyvatelé deklarující dobrou životní úroveň si peníze odkládají bokem mnohem častěji než ti, kteří mají životní úroveň špatnou (85 % dobrá životní úroveň : 36 % špatná životní úroveň).

Graf 4: Vytváří si on nebo jeho domácnost finanční rezervu pro nečekané případy⁵

O zadlužení svém nebo své domácnosti vypovídá 40 % respondentů starších 15 let. Pětina z těch, kteří zadlužení jsou, pak zhodnotila, že splácení závazků je pro ně velmi obtížné a třetina její vidí jako spíše obtížné. Naopak přibližně dvě pětiny zadlužených plnění svých finančních závazků vidí spíše jako snadné a pouze minimum (5 %) své závazky zvládá velmi lehce. Lidem s dobrou životní úrovní se přitom jejich závazky splácejí mnohem snadněji než těm, kteří svou životní úroveň označují za špatnou.

Tab. 1: Současné zadlužení jeho nebo domácnosti (v %)⁶

ano	ne	neví
40	58	2

Tab. 2: Obtížnost splácení půjček (v %)⁷

velmi snadno	spíše snadno	spíše obtížně	velmi obtížně	neví
5	39	34	19	3

Pozn.: Odpovídali pouze respondenti, kteří jsou zadluženi, nebo je zadlužená jejich domácnost (N=428).

⁵ Znění otázky: „Vytváříte si Vy osobně nebo Vaše domácnost finanční rezervu pro nečekané případy, kdy bude třeba většího vydání než je obvyklé?“ Varianty odpovědí: ano, ne.

⁶ Znění otázky: „Splácíte Vy nebo Vaše domácnost v současné době nějaké zboží na úvěr nebo jiné půjčky?“ Varianty odpovědí: ano, ne.

⁷ Znění otázky: „Kdybyste měl vyjádřit svůj pocit, jak snadno nebo obtížně se Vám daří tyto půjčky splácet?“ Varianty odpovědí: velmi snadno, spíše snadno, spíše obtížně, velmi obtížně.